

EMO'dan...

Mahir Ulutaş
EMO 49. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Değerli Meslektaşlarım,

Öncelikle EMO İzmir Şubesi üyesi Eren İpek'in bu sayıda irdedelediği "Bir Havuz Trajedisi" başlıklı yazısında bahsi geçen malum kazada hayatını kaybeden Manisa'nın sevilen Büyükşehir Belediye Başkanı, mimar Ferdi Zeyrek'i saygıyla anıyor, sevenlerine bir kez daha başsağlığı diliyorum.

İhmalin Bedeli ve Elektrik Kaynaklı Yangınlar

Türkiye 2025 yaz mevsimini de yine orman yangınlarıyla geçirdi; Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında can ve mal kayıplarıyla da sonuçlanan büyük orman yangınlarının ortasında kaldık. AA'nın haberine göre Orman Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamada, Türkiye'de 1 Ocak-17 Ağustos arasında 2 bin 239'u ormanda, 2 bin 992'si ise orman dışında olmak üzere 5 bin 231 yangın çıktığı bildirildi. Söz konusu yangınlarda toplam 64 bin 500 hektar (yaklaşık 90 bin 300 futbol sahası) alan yandı.

Hatırlanacağı üzere, geçen yıl 20 Haziran'da Diyarbakır-Mardin arasında, enerji hatları kaynaklı yangında binlerce hektar alan tarım alanı yok olmuş, yüzlerce hayvan ve 15 insan yaşamını yitirmişti. 2021'de Muğla'da ve Marmaris'te, 2022'de Datça'da, 2023'te Çanakkale'de yaşanan orman yangınlarının da resmi nedeni elektrik kaynaklı olarak kayıtlara geçti. Bu sene de Çanakkale'den Bursa'ya, Eskişehir'den Antalya ve Mersin'e, Çeşme'den Ödemiş'e, Foça'dan Seferihisar'a kadar çok geniş bir alanda günlerce devam eden ve onun üzerinde kişinin hayatına mal olan yangınların en azından bir kısmını elektrik kaynaklı olduğunu gördük.

Oysa EMO olarak her yıl olduğu gibi bu yıl da 16 Mayıs'ta yapılması gerekenleri hatırlatmıştık: Ormanlık alanda enerji nakil hattı tesis edilecekse, gerilim seviyesine uygun olarak yaklaşım mesafeleri kontrol edilmeli, hat gerginliği ve faz mesafelerine dikkat edilmelidir. İşletme aşamasında ise elektrik dağıtım şirketleri tarafından ormanlık bölgelerde yer alan elektrik hatları yaz mevsimi öncesi ve mevsim boyunca sürekli kontrol edilmeli, hatlarda tekniğine uygun yapılmamış ya da gevşek ekler ve bağlantılar, kırık izolatörler, uygun olmayan YG sigortalar düzeltilmeli, topraklama sisteminin işlerliği ve yönetmeliğe uygunluğu kontrol edilmeli, elektriksel koruma önlemleri kontrol edilmeli, elektrik direk diplerinin temizliği ve hat güzergâhındaki ağaçların bakımı gerçekleştirilmelidir. Orman Genel Müdürlüğü tarafından ise orman içinde yer alan tüm elektrik hattı güzergâhındaki ağaçların bakımı ve budanmasının yapıldığı takip edilmeli, dalların iletim hatlarına temasına izin verilmemelidir. Ayrıca günümüzde yangınların büyümeden tespit edilebileceği sensörler ve kameraların da yer aldığı, görüntü işleme ve yapay zekâ yazılımlarının yer aldığı sistemler kullanılmalı, müdahale ekipmanlarının yanı sıra yangın algılama ve erken uyarı sistemlerine de yatırım yapılmalıdır.

Özelleştirme Israrı ve Kamu Zararı

Diğer yandan yaşadığımız yalın gerçek bize göstermektedir ki, özelleştirmelerle beraber özel dağıtım şirketleri bu bakımları birer maliyet kalemi görmekte ve dahası bu işi yapacak yeterli sayıda mühendis ve teknisyen çalıştırmadıkları için bu bakımları hakkıyla yapmamaktadır.

Günlük kar kaygısıyla hareket eden, gerekli bakımları, teknik personel istihdamını, test-ölçüm ve denetim faaliyetlerini birer maliyet kalemi olarak gören; işletmekle yükümlü olduğu bu yapının sürekli bir yenilenme ve gelişme zorunluluğu içinde olduğunu fark etmeyen, genç mühendislerin asgari ücret civarında ücret aldığı, az sayıdaki deneyimli kadronun ancak günü kurtarmaya çalıştığı özel dağıtım şirketlerinin elektrik dağıtım şebekelerini gereğince işletmesi mümkün değildir.

Bütün bunları gerçekleştirebilecek, mevzuatı güncelleyecek, elektrik şebekesini işler kılacak gerekli bakım, onarım, test, denetim ve yenileme faaliyetlerini hakkıyla yapabilecek, üretimi, iletimi ve dağıtımıyla sistemi, bütünsel olarak ele alıp yeniden yapılandıracak tek özne kamudur.

Elektrik Mühendisleri Odası olarak, özelleştirmelerin ilk yasal mevzuatı oluşturulmaya çalışıldığı günden bu yana, bu alanın özelleştirilmesinin büyük bir hata ve halka karşı suç olduğunu ısrarla söyledik. Ne yazık ki, özelleştirmeler sonucunda tam da uyardığımız gibi, elektrik fiyatları düşmek bir yana, yıldan yıla artıp kabul edilemez bir noktaya ulaştı; enerji yoksulluğu acil ve ciddi bir sorun haline geldi, dağıtım şebekeleri bakımsızlık ve yatırımsızlık içinde kendi kaderine terk edilmiş, ölümlere ve yıkımlara yol açan bir durumda.

Dün Isparta'da, Diyarbakır'da, Mardin'de, bugün İzmir'de, belki yarın henüz bilmediğimiz bir başka yerde; kışın yaygın kesintiler sonucu elektriksiz kalarak, yazın tarım alanlarında, ormanlık bölgelerde elektrik kaynaklı yangınlarla ya da yağmurlu havada bir su birikintisinden geçerken çarpılma sonucu yitirdiğimiz yaşamlarla her gün elektrik sistemi kaynaklı yeni bir felakete uyanıyoruz.

19 Temmuz 2025'te TBMM'de kabul edilen 7554 sayılı Kanun, çevre, madencilik ve yenilenebilir enerji alanlarında birçok kritik düzenlemeyi ve talanı beraberinde getiriyor. Kanun teklifinin genel gerekçesinde, yıllık yüzde 3,5-4 oranında artan bir enerji ihtiyacı olduğu iddia edilerek, arz güvenliğini sağlamak için yeni yatırımların kolaylaştırılması gerektiği ifade ediliyordu. Oysa ülkemizin kurulu gücü, uzun yıllar ihtiyacımızı karşılayacak nitelikte. 31 Temmuz 2025 tarihinde açıklanan TEİAŞ İşletme Cetvellerine Göre 119.986 MW kurulu gücümüz bulunmakta. Diğer yandan, anlık maksimum puant yük 58.172 MW ve yine TEİAŞ'ın halka açık verilerine göre, ülkemizin enerji santrallerinin ortalama emre amadelik oranı yüzde 55 ile 60 arasında. Bu gerçek göz önünde bulundurulduğunda, mevcut kurulu gücümüz puant yükü rahatlıkla karşılamaktadır.

Bu yasa ülkenin enerji ihtiyacı gerekçe gösterilerek zeytinliklere, mera ve ormanlara dönük büyük bir talanın organize edilmesinden başka bir şey değildir. Kurulu kapasite ihtiyacı karşılamaktadır, bu yasa kamu yararına aykırıdır!

Skandallar ve Kamu Güvenliği

Kamu yararını gözetmeyen, kamu güvenliğini tehdit eden bir diğer konu da son haftalarda gündemimize hızla giren sahte diploma skandalı oldu. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütölen sahte diploma ve belge soruşturmaları ilerledikçe gördük ki üst düzey kamu yöneticilerinin e-imzaları kopyalanmış, son teknolojiler sayesinde oldukça güvenliir olması gereken e-imza araçları kullanılarak üniversite sistemlerine sızılmış. Bu skandal, ölkenin geleceğini pazarlık konusu yapan karanlık bir ağın varlığını gözler önüne seriyor. Organize şekilde yürütölen sahte diploma ağı, sadece liyakat ilkesini yerle bir etmekle kalmıyor; yurttaşların can ve mal güvenliğini doğrudan tehdit ediyor.

Eğitimden sağlığa, şehircilikten altyapıya kadar kamusal hizmetlerin temelini dinamitleyen bu sahtecilik düzeni, geri dönüşü olmayan felaketlere zemin hazırlıyor. Özellikle mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı ve sağlık gibi insan hayatını doğrudan etkileyen mesleklerin, yeterliliği olmayan kişilerin eline geçmesi kabul edilemez bir durum. Bir deprem ölkesi olan Türkiye’de, ehliyetsiz kişilerin imza attığı her proje, halkımızın can ve mal varlığı için büyük bir tehdit.

Bu vahim tablo karşısında atılması gereken adımlar açık: Sahte diploma skandalına ilişkin tüm soruşturmalar şeffaf bir şekilde yürütölmeli, bu suç şebekesinin tüm bağlantıları ortaya çıkarılmalı ve hem sahteciliği organize edenler hem de sahte belgelerle mevki sahibi olanlar kamuoyuna açıklanmalı. Bu, sadece adaletin değil, toplumsal güvenliğin tesisi açısından da hayati önemde. Ayrıca, meslek odalarının anayasal yetkileri üzerindeki tüm kısıtlamalar derhal kaldırılmalı; denetim yetkileri eksiksiz şekilde iade edilmelidir. Meslek icrası için oda kaydı zorunlu hale getirilmeli, böylece mesleki denetim etkin biçimde sağlanabilmelidir. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ise diplomaların geçerliliği konusunda kapsamlı ve titiz bir inceleme başlatmalıdır. Üniversitelerin mezun listeleri düzenli olarak ilgili meslek odalarıyla paylaşılmalı, bu konuda güvenliir bir denetim sistemi kurulmalıdır. Bu skandal, sadece birkaç kişinin değil, kamusal yapının ve toplumun bütününün güvenliğini sarsan bir çürümedir.

Memleket gündemi yakamızı bırakmazken Oda gündemimiz de bir yandan mesleki, teknik faaliyetlerimiz ile ilerlemeye devam ediyor. Mayıs ayında Denizli Şubemizin ev sahipliğinde “Enerji Arzı, Enerji Talebi ve Şirketlerin Bitmeyen İmtiyazları” başlıklı söyleşide enerjinin kamusal bir hizmet olması gerektiği anlatıp, piyasa odaklı mevcut politikaların yarattığı tahribatı masaya yatırdık; Bilgisayar Mühendisleri Odası’nın (BMO) iş birliğiyle TMMOB adına “Geleceğin Teknolojileri ve Teknoloji Politikaları Sempozyumu”nu gerçekleştirdik. Elektronik sanayi ve mühendisliği alanında Türkiye’nin en kapsamlı etkinliklerinden biri olan II. Türkiye Elektronik Sanayi ve Elektronik Mühendisliği Kurultayı (TESEM), Bursa Şubemizin ev sahipliğinde yine mayıs ayı içerisinde hayat buldu. TESEM ölkemizde elektronik sanayinin durumunun ve yapılması gerekenlerin değerlendirildiği, özgün fikirlerin dile getirildiği bir etkinlik olarak gerçekleşti.

Haziran ayında elektrikli araç şarj istasyonlarını projelendirmede ve uygulamada karşılaşılan sorunların konuşulduğu Elektrikli Araç Şarj İstasyonları Güncel Uygulamalar başlıklı panelde şarj istasyonu çeşitleri, projelendirme, dağıtım şirketi süreçleri, uygulamada karşılaşılan sorunlar,

yönetmelikler, periyodik kontrol ve bakım, öngörülen riskler ve çözüm önerileri üzerine paylaşımlarda bulunuldu. Haziran sonu ve Temmuz başında düzenlenen Bitirme Projeleri Sergileri (BPS), "Bütün Projeler Bir İnci" yaklaşımıyla Ankara, İstanbul, Mersin, Samsun ve İzmir'de olmak üzere beş farklı merkezde genç mühendisleri, akademiyi, kamu kurumlarını, sektörü ve teknoloji meraklılarını bir araya getirdi.

Bu süre içerisinde Yükseköğretim Kurumları Sınavının (YKS) ardından üniversite tercih süreci devam ederken Odamız, Elektrik, Elektronik, Haberleşme, Kontrol, Otomasyon ve Biyomedikal Mühendisliği alanlarında tercih yapmayı düşünen öğrencilere yönelik bilgilendirici bir derleme yayımladı. Hazırlanan çalışmada, mühendislik programlarını tercih edecek öğrencilere mesleki yönelim, beklentiler ve eğitim içerikleri konusunda yol gösterici bilgiler sunmaya çalıştık.

Elektrik ile İlgili Fen Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmelik`te yapılması planlanan değişikliklere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB) tarafından hazırlanan ön çalışma taslağının görüşüldüğü toplantıda yer aldık. Odamızın mesleğin ve meslektaşın hak ve çıkarının savunulması noktasındaki duruşu ile görüşlerimizi dile getirdik.

1945 yılında Hiroşima ve Nagazaki'de yaşanan kitlesel yıkım ile insanlık tarihinde kara bir leke olarak yerini alan atom bombalarının 80. yılını; yakın tarihimizin en büyük felaketlerinden biri olarak hafızalarımıza kazınan 1999 Büyük Marmara Depreminin 26. yılını geride bıraktık. Yaşadığımız acılardan ve tanık olduğumuz yıkımlardan çıkardığımız derslerle bilimin ve tekniğin ışığında, güvenli bir geleceğin inşası için sorumluluk çağrılarımızı yineledik.

Elektrik Mühendisleri Odası yalnızca kazalardan sonra değil, öncesinde de görevini yerine getirmek için uğraşüyor: uyarıyor, yazıyor, raporluyor, çağrı yapıyor. Tıpkı Sinop Nükleer Güç Santrali için yapılan ikinci bilirkişi çalışmasında olduğu gibi. Sinop'taki nükleer santral projesi için ikinci bilirkişi keşfi yapıldı. İlk heyet, projeyi "kabul edilemez" bulduğu için görevden alınmıştı. Yerlerine atanan yeni bilirkişi heyetine de aynı ciddiyet, aynı bilgiyle yeniden anlattık.

Önümüzdeki dönem de tüm birimlerimizle Odamız açısından yoğun bir tempoda geçecek. Elektrik Mühendisleri Odası'nın üniversitelerle işbirliği kapsamında 2012 yılından bu yana düzenlemekte Akademik Kamp'ın yedincisi bu yıl "Elektrikli Araçlar ve Şarj Teknolojileri" temasıyla 30 Ekim 2025- 02 Kasım 2025 tarihlerinde Nesin Matematik Köyü Şirince'de gerçekleştirilecek.

İlki 17-20 Mayıs 2012 tarihlerinde Nesin Matematik Köyü`nde gerçekleştirilen kamp serisi, bugüne kadar altı kez farklı temalarla yapılmış; her seferinde lisansüstü öğrenciler ile alanında uzman akademisyenleri buluşturarak yoğun bir bilimsel paylaşım ve tartışma ortamı yaratmıştır. Yine Şirince`deki Nesin Matematik Köyü`nde gerçekleştirilen önceki kamplarda "Sinyal ve Görüntü İşleme", "Büyük Veri ve Madenciliği", "Elektrik Makineleri ve Güç Elektroniği", "Sistem ve Kontrol" ve "Hesaplamalı Sinirbilim" gibi temalar ele alınmış; ülkemizin dört bir yanından gelen araştırmacıların katkısıyla yalnızca bilimsel birikim değil, aynı zamanda

mesleki dayanışma da güçlendirilmişti. Bu yılın teması, elektrik-elektronik mühendisliği alanında güncel ve kritik bir araştırma alanı olan “Elektrikli Araçlar ve Şarj Teknolojileri” olarak belirlendi. Yedinci kamp, önceki yıllarda biriktirilen akademik ve sosyal deneyimi ileriye taşıyarak, disiplinler arası etkileşimi artırmayı ve genç araştırmacılarla uzman akademisyenler arasında doğrudan iletişim kurulmasına katkı sunmayı hedeflemektedir.

Elektrik Mühendisleri Odası adına İzmir Şubemizin 2 yılda bir düzenli olarak organize ettiği Elektrik Tesisleri Ulusal Kongresi’nin 7.si, yoğun bir kamu, özel sektör ve uluslararası uzman katılımıyla ve meslek alanlarımızda dair her konunun derinlemesine tartışılacağı dopdolu bir programla 22-24 Ekim 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilecek.

Bizi heyecanlandıran bir diğer etkinliğimiz ise, Eskişehir Şubemizin sekretaryasında ve İMO ve MMO birimleriyle ortak bir şekilde düzenlenecek olan II.Raylı Sistemler Kongre ve Sergisi olacak. 6-8 Kasım 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilecek etkinlikte, demiryolu araçları, demiryolu hat planlaması, yapımı, işletmesi, bakımı, onarımı ve tasarımı, güvenlik, erişilebilirlik, elektrifikasyon, sinyalizasyon ve enerji yönetimi, standartlara göre ölçüm, test ve sertifikasyon; akıllı ulaşım planı ve akıllı ulaşım planı politikaları doğrultusunda yerleştirme oranının yükseltilmesi hedefiyle ele alınacak. Anahat ve kent içi raylı ulaşım sistemleri konusunda akademisyenlerin, uygulayıcıların geliştirdikleri yeni bilgi ve uygulamaları paylaşabilecekleri bir platform işlevi de görecektir etkinliğimize yoğun bir sektör ve kamu katılımı olacak.

Odamız adına Bursa Şubemizin bir yıl ulusal- bir yıl uluslararası olarak düzenlediği, en büyük akademik nitelikli etkinliğimiz olan ELECO Kongresi de yine dolu bir programla ve uluslararası niteliğiyle 27-29 Kasım 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilecek. ELECO, bilimsel gelişmeleri takip eden sunumlarıyla EMO etkinlikleri içerisinde gerçekten özel bir yere sahip. Bu çerçevede meslektaşlarımızın ve konuyla ilgililerin ELECO’dan oldukça büyük yararlar sağlayacaklarına inanıyoruz.

Uzun bir süredir kesintiye uğramış bir diğer önemli etkinliğimiz olan Elektrik Elektronik Mühendisliği Kongresi (EEMKON) da İstanbul Şubemizin organizasyonuyla 14-15 Ocak 2026 tarihlerinde yeni bir başlangıç yapacak. Elektrik Elektronik Mühendisliği’nin sınırlarını yeniden çizen, dijital dönüşüm çağında yol gösterici olmayı hedefleyen Kongre mühendisliği sadece teknolojiyle değil; toplum, çevre ve insanla bütünleştiren bir bakış açısıyla üyelerimiz ve sektörle buluşacak. Endüstride Dijitalleşme’den Yapay Zeka’ya, Yenilenebilir Enerji’den Akıllı Şebekeler’e ve Siber Güvenlik Çözümlerine uzanan geniş bir perspektifle hazırlanan Kongre; disiplinler arası etkileşimin, inovasyonun ve sürdürülebilir mühendisliğin buluşma noktası olacak.

Önümüzdeki üç ay içerisinde “Bakım Mühendisliği”nden, “Enerji Depolama Sistemleri”ne, “Mühendislik’te Yapay Zeka Uygulamaları”ndan, “ATEX”e ve “Elektronik Mühendisliği Çalışma Alanı ve Uygulamaları”na kadar pek çok başlıkta hemen her şubemizde ve temsilciğimizde çalıştaylar da yapacağız.

Özetle bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da, bilimin ve halk yararının sesini yükseltmeye devam edeceğiz.